

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת חקת

מהדורת דרך החיים
לזכות

מרדכי וטובה ארמן

ולע"נ ברכה שמחה בת מרדכי צבי ע"ה

פרנס השבוע

להנצחות: 072-222-3383

מהדורת דרך החיים

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

058-324-5544	ביתר-A	058-328-5464	עזרת תורה	ירושלים
052-760-2289	ביתר-B	עזרת תורה	ספרים ווינקעל	ארזי הבירה 058-570-7758
055-678-6824	בני ברק	עלי הכהן 15	עיר העתיקה	בית וגן 052-763-2150
054-851-9014	ברכפלד	054-854-0851	צומת בר אילן	054-841-9231
054-853-0541	גבעת זאב	ספרי אור החיים	בר אילן 4	054-841-7272
052-763-4167	טלוסטון	052-266-9937	קריית משה	058-324-8175
052-447-4126	מודיעין	058-324-4112	רוממה-המ"ג	058-321-9933
08-974-3086	קריית ספר	052-764-3488	רחביה	054-851-9014
	<u>בית שמש</u>	02-586-8207	רמות	052-766-5331
02-995-1203	הקריה	058-718-5065	רמת אשכול	סורוצקין
058-324-0374	רמב"ש א'	050-412-7721	רמת שלמה	שער הספר
	רמב"ש ב'	<u>ערים אחרות</u>	אלעד 054-840-2444	סורוצקין 31B
052-767-4151	רמב"ש ג'1			סנהדריה 072-222-3383
054-842-7664	רמב"ש ג'2			סנהדריה המורחבת 054-859-3064

לברורים והנצחות : 072-222-3383
או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

נהנים מהחוברות? הפיצם גם לאחרים!

100 עותקים - 50 ש"ח

הנצחת מדור שו"ת - 100 ש"ח

פרנס השבוע (כאלפיים חוברות!) - 1000 ש"ח

להוספת חוברות באזורכם, נא להוסיף בקשה ולציין אזור המבוקש

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או בנדריים פון: 03-763-0585

קרן מס' 2985

OR AT TORASAVIGDOR.ORG/DONATE (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 48

הדפסה - "בית הדפוס" 077-210-1155

תורת אביגדור

פרשת חקת

עולמך תראה בחייך

והיא רחוקה ממני

תהליך הטהרה מטומאת מת ע"י הפרה האדומה, שבה פותחת פרשתנו, הוא אחד הדברים הבלתי-מובנים ביותר בכל התורה, כידוע. אפילו שלמה המלך, החכם מכל אדם, אמר על הפרה האדומה: "אִמְרֹתַי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמְּנִי" (קהלת ז כג). כידוע, הפרה האדומה באה לטהר מטומאת מת. יש הרבה מיני טומאה, אבל רק לטהרה מטומאת מת נדרשת פרה אדומה. המת הוא אבי אבות הטומאה, טומאתו היא חמורה מכל הטומאות; יותר ממצורע, יותר מזב, יותר מנבלה. הדרך היחידה להיטהר מטומאת מת היא ע"י אפר פרה אדומה. גם זה לא מובן: מה כ"כ חמור במת שגורם לו להיות אבי אבות הטומאה? ומה יכול להיות כ"כ חמור שרק אפר פרה אדומה יכול לטהרו?

למה ממהרים?

כמו כן, אנו מצווים לקבור את המת בהקדם האפשרי, במצוות "לא תלין" (דברים כא כג) נלמד שאסור לעכב את קבורת המת אפילו ביום אחד שלא לצורך. הקב"ה אף טבע בטבע תמריץ לקבור את המת בהקדם: חז"ל אומרים שאחד הדברים שהקב"ה גזר בששת ימי בראשית הוא "על המת שיסריח" (פסחים נד:). ברגע שהחיות יוצאת מהגוף, הוא מתחיל להרקיב. אולי תחשבו, מה החידוש בזה שהמת מרקיב? הרי כל דבר מרקיב בסוף. גם בעלי חיים, ואפילו צמחים ופירות! אבל המציאות היא שאין דבר שנרקב מהר יותר, ובאופן דוחה יותר, מגוף האדם. אין ריח גרוע מזה בעולם. וראוי לנו לשאול, מה הטעם לכל זה? למה הקב"ה טבע תכונות כאלה בגוף האדם, ומדוע ציווה אודותיו ציוויים כאלה? אנו מבינים שהמת מרקיב כדי שיקברו אותו במהרה, אבל הא גופא; מה כ"כ דחוף לקבור את המת? מה רע אם לא ניפרד ממנו לעולם בכזו מהירות, ברש"י (שם) כתב שאם המת לא היה מסריח הקרובים היו מצניעין אותו, כדי שיראו את צערם תמיד לפניהם! אז למה לא, בעצם?

המוות אינו סוף!

אבל האמת היא שישנה סכנה גדולה בהשארת גוף המת לפנינו. כי המוות נראה כמו פירכא, כמו סתירה לעיקר הגדול של "השארת הנפש". כשרואים אדם שלפני רגע היה מלא חיים ועכשיו הוא מת, ההרגשה היא שזה הסוף המוחלט, שהוא נגמר ואיננו. וזהו שקר גדול. לא כדאי לראות מוות, כי הוא נראה כסותר את יסוד היסודות של האמונה - האמונה בעולם הבא.

כשהאדם מהלך לו בעולם, אוכל שלוש ארוחות ביום, יש לו כסף בכיס וביטחון עצמי, קל לו להאמין שהוא לא ייגמר עם המוות, אלא ימשיך לחיות לנצח בעולם הבא. למה לא? מדובר על משהו טוב שיקרה בעתיד והוא רוצה גם את טובת החיים האלו! אבל כשרואים מת, פתאום קשה מאד להאמין בכך. לא משנה כמה השכל אומר לנו שהנשמה ממשיכה לחיות, המראה עיניים של גוף המת מכה בהכרתנו בעוצמה. "תראה, הוא מת. זהו, הוא איננו. הלך לנצח". ראיית החוש הפשוטה חזקה מה"אני מאמין" בתחיית המתים שאומרים בכל יום אחרי שחרית. פעם הלכתי לנחם אדם מקהילתנו שאביו נפטר, וכשדיברתי עימו הוא נשבר והתחיל להתייפח בדמעות שלישי. הוא סיפר לי שהוא היה עם אביו בשעת המיתה, ומראה גופו חסר החיים של אביו לא נתן לו מנוח. הוא הרגיש שאביו נעלם ואיננו עוד. הוא היה אדם מאמין, אבל אפילו רגע קצר של מראה כזה הביא עליו חולשה באמונה, למרות מה ששכלו אמר לו את ההיפך. ברגע אחד יכולים להחלש לאדם הדעות שעבד במשך שנים לרכוש אותם. זו הסיבה שהקב"ה אומר לנו בתורה, והטביע כך גם בטבע, למהר את קבורת המת ככל האפשר, כי חשוב ביותר שלא תחלש אצלנו התחושה שהאדם עצמו אינו מת כלל - הוא ממשיך לחיות ורק עבר ממקום למקום. כבר אמרתי לכם פעם שהמילה "מת" קשורה למילה "מוש", שביאורה לעבור למקום אחר. זוהי המיתה, רק מעבר ממקום אחד לשני. הקב"ה רוצה שהמת יהיה רחוק מן העין כדי שמראה העיניים לא יפגום בתחושות הלב, שלא נחשוב שהוא רק הגוף המת הזה. האדם הוא צלם אלוקים, וצלם אלוקים אינו מת!

הטומאה הרחקה מהסכנה

לפי זה אפשר גם להבין מדוע קבעה התורה טומאה חמורה כ"כ למת. כי מהי טומאה? אתם חושבים שהיא איזה כח שחור ומלכלך שמתפשט באוויר? לא! הרמב"ם אומר (ע"י מו"נ ג מז) שהטומאה היא זיהום וטינוף השכל! דבר שיש בכוחו לזהם את שכלנו ומחשבותינו, ולפגום באמונתנו באמת הגדולה של הישוארות הנפש, הוא דבר מסוכן ביותר שחייבים להתרחק ממנו כמה שיותר. לכן קבעה התורה למת את מדרגת הטומאה הגדולה ביותר, כי הוא עלול להכניס לשכלנו את השקר הגדול ביותר. טומאה היא ביטוי של רצון ה' שנתרחק מהדבר.

עולם הבא - חזות הכל

לפני שנמשיך, חשוב להבין שהאמונה שחיינו בעוה"ז הם רק התחלה, ואחר חיינו בעוה"ז יש המשך לחיינו בעולם הבא, אינה איזו תוספת, או מידת חסידות. אם פותחים את ה"מסילת ישרים" רואים, שעולם הבא הוא הכל! "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה כו' העולם הבא!" יסוד כל עבודת האדם היא הידיעה שהוא מכין את עצמו כאן בפרוזדור לעולם הבא! ונשים לב, באיזה איכות צריכה להיות ידיעה זו, יש כאן שני עניינים: "יתברר" - שיהיה ברור לאדם כשמש ללא ספקות בשכל באמיתת הדבר. אבל זה לבד לא מספיק, צריך גם "שיתאמת" - שהאדם יהיה משוכנע בזה לגמרי. צריך לעשות כל מאמץ, וכל תחבולה, כדי להגיע לאמונה ודאית בלב שהעולם הבא הוא אמת. להגיע לאמונה חושית עד שנרגיש את האמת הזו לא פחות ממה שאנו רואים את אצבעות ידינו.

והנה, כיון שהאמונה בעולם הבא היא היסוד שעליו בנויה כל עבודת ה', לא מספיק רק להימנע מדברים שעלולים להחליש אותה, כגון מראה המת; אלא חובה עלינו תמיד הוסיף ולחזק אותה בכל מה שנוכל. כל מה שאפשר לעשות כדי לחזק את ה"יתברר" וה"ויתאמת" חובה

עלינו לעשותו. וזה מביא אותנו לנושא חשוב מאד, הקב"ה ברוב טובו וברצונו להביא אותנו לחיי העוה"ב סייע בידינו, והטביע בתחושות האדם הרבה תזכורות לקיומו של העולם הבא, ועלינו לשים לב לרמזים שיש בעולם הזה לקיומו של הנצח.

אכילת פירות גינוסר

נביא כאן מעשה שמסופר בגמ' במסכת ברכות (מד.): "אמר רבב"ח, כי הוה אזלינן בתריה דר' יוחנן למיכל פירות גינוסר", היינו הולכים אחרי ר' יוחנן לאכול את הפירות המתוקים של איזור גינוסר בארץ ישראל, סמוך לים כינרת, שהיו שם פירות מתוקים מאד מאד. וכמה תלמידים הלכו עם ר' יוחנן לטיול הזה? לפחות מאה, כמו שכתוב כאן, "כי הוינן בי מאה הוה מנקטינן ליה לכל חד וחד עשרה, וכי הוינן בי עשרה הוה מנקטינן לכל חד וחד מאה". כל אחד ליקט לפחות עשרה פירות גדולים מאד, והיו אוכלים אותם.

והגמ' מתארת איך היה המחזה: "רבי אבהו אכיל עד דהוה שריק ליה דודבא מאפותיה", רבי אבהו אכל כ"כ הרבה פירות מתוקים עד שזבוב היה מחליק מעורו, הוא התמלא כ"כ במתיקות הפירות עד שבשרו הפריש שמנונית, ונהיה חלק. הוא ממש העמיס על עצמו פירות. וזו רק דוגמא אחת: "רב אמי ורב אסי אכול עד דנתיר מזייהו". הם אכלו הרבה כ"כ עד ששערם נשר. "ריש לקיש אכיל עד דמריד", הוא איבד שליטה כשיכור. "הוה משדר ר' יהודה נשיאה באלושי אבתריה", ר' יהודה הנשיא היה צריך לשלוח שוטרים כדי שייקחו אותו הביתה.

כמובן שסיפור זה נראה לנו משונה ביותר. הרי האמוראים הקדושים הללו לא היו אוכלים לשם אכילה, ולא היו מבזבזים את זמנם על שטויות. והנה כאן אנו מוצאים שהם יצאו לשדות, ואכלו ואכלו במשך שעות, כמויות שאיננו מכירים כלל. תארו לעצמכם שכל ישיבת מיר על תלמידיה ורבניה היו יוצאים לשוק, וכולם יחד יושבים על ספסלים ואוכלים כמויות עצומות של פירות... זה בדיוק מה שהיה שם, אלא שהם לא היו בחורי ישיבה אלא אמוראים קדושים!

ציור של גן עדן

אז ננסה להסביר את זה כך: גדולים אלה ניסו לצייר לעצמם איך נראה העולם הבא. כידוע שהעולם הבא נקרא "גן עדן"; הוא נקרא כך כמשל, כדי שנוכל לדמיין לעצמנו איך הוא נראה. והתורה מתארת שיש שם "כָּל עֵץ נְחֻמָּד לְמַרְאֵה וְטוֹב לְמַאֲכָל", גדלים שם הפירות היפים והטעמיים ביותר שקיימים. צהוב-זהוב, כתום, אדום בוהק, ורוד, כחול, סגול. פירות בכל צבעי הקשת, והטעמים - ממש גן עדן... כך עלינו לצייר את העולם הבא.

זו הסיבה שר' יוחנן ותלמידיו נדדו עד לגינוסר, כי שם ישנן הפירות היפים, הטעמיים והמתוקים ביותר שיש. ומפירות אלו הם רצו לקבל ציור מוחשי על מהות העולם הבא, פירות גינוסר ביפיים וטעמים המיוחד היו הדבר הכי קרוב לגן עדן שאפשר למצוא.

אז הם יצאו לגינוסר והביטו בפירות היפים. והם לא הסתפקו בראייה בלבד, אלא הם קטפו את הפירות מהעצים ואכלו אותם. ואכלו ואכלו ואכלו. הם צללו והשקיעו את עצמם במתיקות הפירות, והשיגו בכך הכרה חזקה על העולם הבא. הדעת שהם השיגו במעמד כזה שינתה אותם לנצח.

הם עבדו על המשל הזה לעולם הבא בכל הכח, כדי שהרושם יישאר להם לזמן רב. הם הרגישו את העולם הבא, הם טעמו אותו. הוא עובדה קיימת!

ברור שהם ידעו שפירות גינוסר אינם כלום לעומת הנאת העולם הבא. חז"ל אומרים (?) שהנאה בעוה"ב היא כ"כ גדולה וחזקה, כ"כ מתוקה וכובשת - שהנשמה אינה יכולה לעמוד בה,

והקב"ה צריך להחיות את הנשמה שוב ושוב כדי תוכל להמשיך וליהנות מזיו השכינה. ובעולם הבא, ההנאה כל הזמן מרגע לרגע גדלה והולכת; לא כמו הנאות העולם הזה שתמיד יש להם גבול. כמה כבר אפשר לאכול? כל דבר מהנה בעולם הזה בסוף הופך לאכזבה. ר' יוחנן וחבורתו ידעו את כל זה, אבל הם רצו לטעום ולחוות מעין דמעין, להתקרב כמה שאפשר לציור חי ומוחשי של הנאת העולם הבא.

גן עדן בעולם הזה

ראינו כאן שגדולי עולם שלא בזבזו רגע מחייהם לשווא, השקיעו שעות רבות כדי לקבל "ציור" על עניני העולם הבא. זהו חידוש גדול, וחשוב. עלינו ללכת בדרכם, ולהתחיל לחשוב על העולם הבא; בכל מקום שנהיה מחשבותינו יהיו מונחים בציפייה לטרקלין הגדול שמחכה לנו. והקב"ה דאג לנו לציורים הממחישים את העולם הבא ואת יופיו, ולו במעט. הולכים בחוץ באביב, ורואים עץ פורח ומלבלב, ועליו מאות פרחים ורודים. אל תמשיכו ללכת וזהו! עצרו לרגע, והביטו. העץ הזה הוא משל לגן עדן. המראה היפהפה הזה, אם מתבוננים בו לרגע, משרה רוגע ושמחה בנפש. אמנם בעולם הזה ההרגשה לא תימשך זמן רב, אבל אם ניתן לעינינו לזון רגע מהיופי, ונאמר לעצמנו "המראה היפה הזה הוא מעין עולם הבא" - המראה ייצרב בתודעתנו לנצח. ובדיוק לשם כך הוא נברא מלכתחילה.

מה שרואים בעץ תפוחים

אני הייתי בן ארבעים כשראיתי עץ תפוחים לראשונה בחיי. הייתי אדם עירוני, ובשביל העירוניים התפוחים "גדלים" בארגזים בשוק. התפללתי בבית כנסת שהייתי בו הכהן היחיד, ולא רציתי לקחת להם שניים מתוך שלושת ה"עליות", אז לפני קריאת התורה יצאתי לחצר. ופתאום ראיתי שם מחזה יפהפה: עץ, ועליו תלויים מאות תפוחים אדומים ויפים! נדהמתי מהמראה, לא ראיתי דבר כזה מעולם. אבל הייתי מוכן, כבר למדתי את המסילת ישרים שאומר "ויתאמת". וכבר למדתי את הגמרא על פירות גינוסר. אז יישמתי את מה שלמדתי, וזנתי את עיני ביופיו של העץ. חשבתי כמה שהוא יפה ומשובב לב, וחשבתי כמה טוב יהיה בעולם הבא, שם הכל יפה וטוב ונעים כמו העץ הזה, ואף הרבה יותר, כמובן. עד היום לא שכחתי את המראה הקסום של עץ התפוחים עם פירותיו האדומים. אינני יודע אם העץ עדיין עומד שם, אבל במחשבתי העץ עדיין עומד. ואני מכיר טובה לעץ על השיעור החשוב שהוא העניק לי על העולם הבא.

מה אתה רואה בשוק?

בפעם הבאה שתעברו בשוק, או בצרכניה במחלקת הפירות, תראו אוסף שלם של צבעים יפים ומגוונים. אלו הם ה"פירות גינוסר" שלנו! עגבניות אדומות, בנגות צהובות, ענבים סגולות - פירות מכל הצבעים ובכל הצורות. והטעמים - כמה טעמים שונים, מגוונים ונפלאים ישנם בפירות! אז במקום פשוט לעבור על ידם ו"לפספס" אותם, לבזבז את החיים כמו רוב האנשים - קחו רגע והתבוננו בהם. וחישובו, "כל אלה הם משל לגן עדן, שם גדלים הפירות הטובים ביותר. לשם מועדות פניי בעז"ה, וההנאה שם תהיה פי אלף מההנאה מהפירות הטובים האלה!"

למי שלא מורגל ברעיונות כאלה, זה נראה זר ומוזר. אנו לא רגילים לחשוב כך על פירות. אנו רגילים רק לחפש איפה הפירות הטובים, לבדוק מה יש בזול, להסתכל על הפועל הגברתן שפורק את הארגזים מן המשאית. כי אנו "עולם הזה'ניקעס". אבל להסתכל על פירות ולראות

את העולם הבא? מי מעלה דבר כזה על דעתו? אבל האמת היא שהקב"ה שם לפנינו את הפירות האלה, בתוך עוד הרבה דברים טובים וחוויות טובות שהוא ברא בעולם, כדי שישמשו כתזכורות לשמחה ולעונג של העולם הבא. ואנו צריכים לנצל את המראות היפים שאנו רואים בדיוק כך.

זהו עניין חשוב מאד, לנצל את הטוב בעולם הזה כמשלים ודוגמאות לאמת במחשבתנו את מטרת חיינו, השמחה העצומה המחכה לנו בעולם הבא.

ממה הנפש מתרגשת?

כשנגלה לפנינו מראה הוד של שרשרת ההרים רמים המתנשאים באופק, המראה מעורר בנו רגשות נעלים. אנו כמהים לטפס עליו, להגיע לפסגה! אז במציאות, אם נעשה כך לא נמצא שום דבר בפסגה מלבד עשב גבוה ונחשים ארסיים. המציאות בעולם הזה תמיד מאכזבת יותר מהדמיון. אבל הדמיון, החלום עצמו - הוא אמיתי! הנפש כמהה לאושר מסתורי, שאי אפשר להשיג כאן, אלא רק בעולם הבא. וכשמרגישים את הכמיהה הזו, עלינו להפנים אותה ולהפנות אותה אל העולם הבא.

לפעמים נמצאים באזור כפרי, ורואים כביש צר מתפתל בין השדות, ונעלם באופק. ומרגישים "אני רוצה ליסוע בדרך הזו, לראות לאן היא מובילה". המשיכה הזו גם היא אמיתית. כיש דרך, דרך האמת והישר שמובילה אל האושר האמיתי. הדרך לעולם הבא. כל חיינו הם דרך מתפתלת, שמובילה למקום כלשהו שאיננו רואים עכשיו. והכמיהה ללכת בדרך ולראות לאן היא מובילה, נובעת מכמיהת הנשמה ללכת בדרך חיינו ולהגיע למה שבסופה.

ולא צריך לנדוד לאזור הספר והשדות בשביל זה. לפעמים נמצאים ברחוב ומרגישים סקרנות: מה יש בצד השני של הכביש? בצד הזה אני יודע, פה משעמם. אבל מה יש שם? האמת היא שזה סתם דמיון, אבל הכמיהה הזו היא אמיתית. הקב"ה הכניס אותה לליבנו כדי להזכיר לנו את הכמיהה של הנשמה למה שיש "בצד השני" של חייה - בעוה"ב.

כנ"ל כשעומדים על חוף הים, ורואים את המים והשמים נפגשים בקצה האופק, מרגישים שרוצים ללכת לשם ולראות מה הלאה. באמת אין שם כלום, רק עוד מים ועוד שמים ועוד אופק. אבל המשיכה הזו היא הד לכמיהת הנשמה להגיע כבר אל "מעבר לאופק" של העולם הזה.

סעודה לצדיקים

חז"ל המשילו את העולם הבא לסעודה (שבת קגג). אם כן, בפעם הבאה שנשב בחתונה, והמלצרים לבושי הדר יסתובבו בין האורחים ויגישו להם מכל מעדני עולם, אנו נביט סביבנו וניזכר שכך זה יהיה בעולם הבא. אנו נשב, והמלאכים יגישו לנו מטעמים. אלא שהמטעמים שאנו רואים הם כלום לעומת מה שיגישו שם. מטעמים מסוג שאף פעם לא נמאס מהם. והסעודה ההיא תימשך לנצח! היא לא תסתים לעולם.

הדוד העשיר שלכם החליט לבזבז את כספו על חתונה מפוארת. נו, באמת לא יצא לו כלום מזה, וגם לא לאורחים. רק כאבי בטן ואובדן שעות שינה. אבל אתה, לך יוצא משהו מזה. בשבילך נעשתה כל הסעודה הזו! כי אתה מתבונן בסעודה, ונזכר בעולם הבא.

ולא צריך לחכות לחתונה בשביל זה. הרי כל יום אנו אוכלים, ונהנים מהאוכל. אז אפשר מידי פעם להוסיף מחשבה, שכל הנאות העולם הם משל לנאות העולם הבא, כולל ארוחת הבוקר הזו.

מעין עולם הבא בחוש

עוד שעת כושר לזה, היא ליל שבת קודש. הנרות דולקים, השולחן מכוסה במפה צחורה. חלות יפהפיות מונחות על השולחן, וריח מעדני השבת ממלא את הבית. כידוע חז"ל קראו לשבת "מעין עולם הבא" (שבת נז:). למה הם קראו לה כך? בשביל שתהיה מליצה יפה לחבר עליה שירים וניגונים? האם זו סתם מליצה ח"ו? וכי הם רק באו לומר לנו לאכול עוגות בשבת ולישון טוב?

ברור שלא. חז"ל התכוונו ללמד אותנו איך לנצל כראוי את השבת הקדושה. שבת היא מעין עולם הבא, והאיש המשכיל ישתמש בה כדי להפוך להיות בן העולם הבא. הוא ייהפך לבן העולם הבא ע"י אכילת מטעמי השבת! איך?

יושבים בליל שבת ונהנים מהאוכל הטעים, מהבית שנוקה וצוחצח, המחשבה הראשונה צריכה להיות שכל העבודה וההכנה למה שאנו רואים נעשתה לפני שנכנסה השבת. וזה מזכיר לנו את דברי הקב"ה לאומות העולם בבואם לבקש עוה"ב: "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת?" (ע"ז ג). המשל נכון, והנמשל עוד יותר נכון. מי שלא מכין לעצמו מה "לאכול" בעולם הבא לפני שיגיע לשם, לא יהיה לו שם כלום. ואם פה בעולם הזה אפשר להתארח אצל מישהו, או לקחת קצת אוכל מהשכנים - שם אין לאדם אלא מה שהכין לעצמו בעצמו.

אם אנו רוצים שיישאר לנו רווח קיים לנצח מכל הטרחה שטרחנו לכבוד שבת שלנו, אז כשנשב וניהנה מפירות אותה הטרחה נצייר לעצמנו את העולם הבא. ככל שמציירים יותר ציורים וממחישים לעצמנו את העולם הבא, כך תגדל אמונתנו בה יותר ויותר. בעולם הבא גם כן נשב וניהנה מפירות עבודתנו הקודמת. והנרות שם יאירו יותר, והמטעמים יהיו במושגים אחרים גמרי. וכל ההנאה שיש לנו בשבת היום, היא רק "מעין" העולם הבא.

אשרינו מה טוב חלקנו!

מי שחי כשהעולם הבא בראש מחשבותיו, נהנה מכל רגע בחייו בעולם הזה. לעומת זאת, חיים ללא עולם הבא - הם חסרי תקווה. הסיבה לריבוי הדכאוונות, מחלות הנפש וההתאבדויות בעולם המערבי, היא כי אם אין שום דבר אחרי החיים, למה לרצות לחיות את החיים - אם החיים לא מסתדרים איך שרוצים?

אבל אם כל העולם הזה הוא רק הכנה - אזי כל רגע שנמצאים בו שווה לנו, ולא משנה כלל מהם נסיבות החיים! זה היגיון פשוט. האמונה בעולם הבא "משמנת" את גלגלי החיים, וגורמת למאמין להיות יותר שמח, יותר חיוני, ויותר כח לעבוד ויותר מוטיבציה להצליח.

זו הסיבה שהיהודים תמיד היו מאושרים, גם כשחיו חיי עוני. כי הרי הם לומדים תורה, מקיימים מצוות, ממלאים את ייעודם ומנצלים את חייהם היטב. כולם ידעו ש"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" (סנהדרין ז.), ולכן החיים בכל אופן שהיו נעימים או לא נעימים - לא היו אלא מסע משמח לעבר אותם חיי אושר נצחי המחכים לנו. אשרינו מה טוב חלקנו!

לדבר אמונה

לכן כדאי כמה שיותר לחשוב ולדבר על מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו. לדבר על כך בסעודות השבת. לעשות "תעמולה" למען הקב"ה! ייתכן שהילדים לא כ"כ ירצו לשמוע על כך, וזה סימן שהם עדיין לא מאמינים בכך באמת. ודווקא בגלל זה צריך לדבר על כך כמה שיותר, כי

רק אחרי ששומעים על זה אלף פעמים האמונה מתחילה לבצבץ מעט בלב. אבל מעט האמונה הזו, יקר יותר מיהלומים.

ומחנכים, ר"מים ומשגיחים צריכים לדבר על כך בפני תלמידיהם. וכי אפשר ללמד אותם רק גמרא וש"ע, ולא לדבר על העולם הבא? וכי כך מחנכים בדרך התורה? גם בין איש לאשתו צריך לדבר על העולם הבא. לא להתבייש! העולם הבא חייב להיות חלק מחיינו.

אם חיים כך, זו מהפכה של ממש בכל תחומי החיים. כי בכל מעשינו ושאיפותינו, העולם הבא יעמוד במרכז. אבל מי שחי בשביל הרגע, עלול לעשות ולומר הרבה דברים שהוא יתחרט עליהם אח"כ.

אשרי המאמין

לדוגמא: אדם שחברו העליב אותו. אז אדם שחי חיי העולם הזה, בשביל הרגע, ירצה להחזיר לחברו מנה אחת אפיים, למה לא? הרי הוא פגע בי! אבל אדם שחי כל הזמן עם ציורים מהעולם הבא, הוא "עולם הבא'דיקע מענטש", יבין מיד שזהו רגע שיש לנצלו. כי הרווח מההבלגה עומד לו מול העיניים, והפגיעה שחש ברגע הנוכחי מתגמדת לנוכח הנצח של העולם הבא. הוא חי חיים נצחיים, חיי עולם הבא, בעודו כאן בעולם הזה. כשעולם הבא עומד מול העיניים, העולם הזה נהיה מקום של רווחים עצומים והצלחה נצחית.

לימוד מפרה האדומה

עניין זה שדיברנו, יכול לסייע לנו להבין ולו במעט את עניין מצוות פרה אדומה. כי למרות ששלמה המלך אמר "והיא רחוקה ממני", אין אנו פטורים מלנסות וללמוד מעט לקחים ולימודים ממצווה זו לפי ערכנו.

"וַיִּקְחוּ אֵלָיו פֶּהָ אֶדְמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם". הפרה צריכה להיות תמימה ומושלמת, לא רק בגופה אלא גם באדמומיתה - ללא שום תערובת של שערות בצבע אחר. כמוכן שהיתה זו בהמה נדירה מאד, ויפה מאד. היה שווה ליסוע למרחקים רק כדי לראות בעל חי כזה. ושוויה הרקיע שחקים! אם למישהו כאן יש פרה אדומה, הוא יכול למכור אותה ולהיכנס ללמוד בכולל לשארית חייו...

ועם כל זה, למרות יפיה ושוויה הגדול, אין לה שום ערך בעודה חיה! הפרה החיה אינה מטהרת כלום, ואין לה שום שימוש. רק אחרי ששוחטים אותה ושורפים אותה והיא הופכת לאפר, לא נשאר מיפיה הגדול שום דבר - רק אז היא שווה משהו. אמנם גם כשהיא חיה משלמים עליה הון, אבל רק בגלל הפוטנציאל שיש לה, בגלל מה שהיא יכולה להיות אחרי מיתתה. רק אז היא מטהרת את אבי אבות הטומאה.

זהו בא ללמד לימוד חשוב: הדבר שהכי חשוב לקב"ה בעולם הוא אדם מישראל. אין לשער כמה ערך יש לכל יהודי בעיני ה', יותר מכל הבריאה כולה! כל יהודי יכול לומר "בשבילי נברא העולם" (סנהדרין לז). ובכל זאת, למרות ערכו העצום, ולמרות כל ההצלחות שיכולות להיות לו - הערך האמיתי של יהודי מתממש רק לאחר מיתתו. כל עוד הוא חי, הוא עדיין לא הגיע לתכליתו. היעד הוא העולם הבא, ורק שם הוא ממלא את תכלית בריאתו באמת. רק אחרי שהוא מת - 'מש' מן העולם הזה ועבר לעולם הבא. העולם הבא הוא התכלית, ולא העולם הזה!

האדם מתהלך בחייו עם הרגשה שהוא נצחי כאן, אנחנו לא אוהבים לחשוב על העולם הבא, אנחנו מתכננים להיות כאן עשרת אלפים שנה. לא "כיף" לנו להכיר בעובדה שזמננו כאן קצוב,

ועוד לא הרבה זמן, מה שיהיה הוא שהעולם ימשיך להתקיים בלעדינו. אבל זו טעות יסודית, כי רק אחרי שגופנו ימות, וייהפך לעפר - נגיע להצלחה וטובה אמיתית, בדיוק כמו הפרה האדומה!

מה הוא היעד האמיתי

ועכשיו אנו מבינים דבר נוסף, מדוע רק הפרה האדומה מטהרת את הטומאה החמורה של מת. כי הרי הסברנו שטומאת המת נובעת מהטעות שהוא מכניס בלב שאין לאדם המשך אחרי שהוא מת, שהוא נגמר וזהו. אם כן אין מתאים יותר מהפרה האדומה לשרש את הטעות הזו. הפרה האדומה שמגיעה לתכליתה רק אחרי מיתתה! "אל תתן למראה הגוף המת להטעות אותך", אומר הכהן לטמא. "האדם הוא כמו האפר הזה, הוא כמו הפרה האדומה, רק אחרי שהוא מת - הוא ממלא את ייעודו ומגיע לתכליתו. האדם המת שהיית במחיצתו, רק עכשיו הוא הגיע לשיא חייו!"

אנו עסוקים בחיינו בתיקון עצמנו, ובצבירת תורה, דעת ומעשים טובים. כמו שהפרה האדומה היא תמימה - ללא מום, כך גם אנו מנסים ללא לעולם הבא שלמים ללא חסרון. עלינו לשים מול עינינו את הלימוד שלמדנו היום מהפרה האדומה, שהשלמות האמיתית והערך האמיתי שלנו אינו בעולם הזה, אלא רק לאחר שהגוף הופך לעפר, ונשמתנו, ה"צלם אלוקים", עוברת לעולם הבא. ושם נזכה לחיי שמחה ואושר מושלמים באמת, שהם ההנאה מזיו השכינה.

שבת שלום ומבורך!

המשך הארות על הפרשה

בסוף הארבעים שנה במדבר, עם ישראל הסתכלו במבט לאחור, וסוף סוף הבינו את כוונת ה' להביא עליהם קשיים על מנת לזכך את האומה ולהעלותם לגבהים של מצויינות: "וַיַּעַנְךָ וַיִּרְעַבְךָ" (דברים ח, ג) "לְמַעַן עֲנֶתְךָ וְלַמַּעַן נִסְתָּךְ לְהִטַּבְךָ בְּאַחֲרֵיתֶךָ" (שם ח, טז). כעת הם הבינו את התועלת העצומה של אותם נדודים שנדדו במדבר במשך ארבעים שנה, כאשר העם היה מבודד משאר העמים, וכלל ישראל היו מאוחדים כאיש אחד בלב אחד, כמשפחה אחת, והתאספו כולם סביב משכן ה', ובכל יום ראו כולם את עני הכבוד, יומם ולילה, וכולם אכלו את המן שירד להם מן השמים, וחיו בהכוונתו ובהזרכתו של האדם הגדול והנעלה מכל האדם אשר על פני האדמה, וזאת בנוסף לאהרן ומרים.

ולכן "אז ישיר" לפי שאז בסוף הארבעים שנה הכל התבהר ונעשה מובן להם. הם עשו מהבאר נושא לשירת השמחה שלהם על שזכו לחסד ה'. הבאר היתה אות לכך שה' מסתכל עליהם בחיבה כה רבה בנותנו להם את המתנה הזו של המים, היא היתה מופת ודוגמה לחסד ה' שנמשך עליהם כמעין המתגבר, עד שחסד ה' העפיל לשיא, לראש הפסגה, שם עמד בלעם (כג, יד) והביע את שבחי השי"ת על עמו, בשיר של שבח והלל במדרגה הנעלה ביותר, אשר אין לה אח ורע בשום מקום אחר בתורה. שירה זו של הבאר הצדיקה כעת את כל הציוויים שציווה ה', וציינה את שמחתה של האומה על ההישג הגדול ביותר בחיים: לזכות לחסד ה'. "חיים בְּרַצוֹנוֹ" (תהלים ל, ו), "לְעֵשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹקֵי חַפְצֵתִי" (שם מ, ט), "וּבְרַצֶּנְךָ תִּרוּם קַרְנֵנוּ" (שם פט, יח).

הארות על הפרשה

מתוך ספר דור דעה [באנגלית]-פירוש עה"ת מאת רבינו זצ"ל

“זאת תקת התורה” (יט, ב)

הקדמה זאת נועדה להדגיש את הצורך במילוי התנאים הבאים בהמשך הפרשה, ללמדנו שהדרך היחידה להיטהר היא ציות מלא לדברי ה'. רק ה' לבדו יכול לטהר, וכל המבקשים להיטהר, צריכים לעשות זאת בשמירה מדוקדקת של חוקיו - גם כאשר אין אנו מוצאים כל טעם בהם. לימד כזה קרוי בשם 'בנין אב', הוא דוגמה לכל המבקשים את כל סוגי הטהרה האמיתית.

“קח את המטה” (כ, ח)

לפי הדעה שחטאו של משה היה בהכאת הסלע, מדוע ציוה עליו ה' לקחת את המטה? כאן עלינו להביא בחשבון שתי שאלות:

האחת, מדוע הצריך ה' את מטהו של משה לצורך עשיית הניסים, ובבקיעת המים בים סוף (שם יד, טו) ובנס בו כיסו המים בים סוף על פרעה וחילו (שם יד, כו)? שנית, שאלה כללית יתר: מדוע אירעו מעשי הנסים של שינוי הטבע רק בימיו של משה, בעוד שאף לא נס אחד כדוגמת הניסים הללו, נעשה בימי האבות ובניהם.

התשובה לשתי השאלות הללו אחת היא. ה' הטיל על משה את תפקיד מוסר התורה ומלמדה, אשר על כן הפקיד גם ביד משה את הכח לחולל נסים על מנת להאציל עליו את הסמכות של מוסר דבר ה'. כאשר העם ראה, “ויאמינו בה” ובמשה עבדו” (שמות יד, לא). אבל הדורות המאוחרים יותר כבר היתה להם התורה מסורה בידם, ומאז ה' מנהיג את עמו בדרך של נסים נסתרים. וכך גם האבות הקדושים קיימו את התורה מכח הסברא שהוענק להם מן השמים, לא הוצרכו לנסים גלויים, וה' מעדיף שחוקי הטבע שלו לא ייפסקו.

“אז ישיר ישראל את השירה הזאת” (כא, יז)

“אז” משמעו שכעת החלו ישראל לשיר את השירה הזאת, ואחר כך הם המשיכו לשיר אותה. בתחילה, נכללו בשירה שני פסוקים בלבד (כא, יז-יח), ורק לאחר מכן הם הוסיפו את שני הפסוקים הבאים (כא, יט-כ). על פי כמה דעות, נס זה של הַבְּאֵר ליווה את ישראל לאורך מסעיהם, כפי שמבארים אותם מפרשים וכפי שרואים כמה פעמים בפסוקים כא, יח-כ, ועל הנס הזה נתחברה אותה שירה.

אולם ישנו הסבר אחר, נוסף. שמו של המקום האחרון המוזכר בשירה זו הוא “ראש הפסגה” הוא ביטוי אותו אנו מוצאים בשני מקומות: במדבר כג, יד ודברים לד, א. בראשון שבאותם שני מקומות קוראים אנו שבלעם עלה לראש הפסגה לראות משם את ישראל, והוא הכריז שה' לא ראה כל און בישראל ושה' עם ישראל עמו. ראש הפסגה שימש לבלעם כדוגמה להנהגה בה יש לראות את עם ישראל: “מראש צורים אראנו” (כג, ט). שפירושו שאת האומה הזאת יש לראות מהרמה הגבוהה ביותר בשל מצוינותם.

דברים אלה נאמרו בסוף ארבעים השנים במדבר, שהיו תקופה שנועדה על ידי ה' להיות תקופה של התעלות והשגת שלמות בדעת ובמידות. כל אותם מחסורים שחסרו להם וכל אותם נסיונות שעברו ישראל במדבר, נועדו אך ורק לטובתם של עם ה', לטהר ולזכך את אופיים ולפתח את המצויינות שבדעותיהם. לכן פרשיות אלו של הבאר ושל המסעות העלו את ישראל מעלה מעלה, כפי שה' קבע מראש, עד שהגיעו אל ראש הפסגה (כג, יג) שעה שבלעם ראה אותם והכיר את שלמותם (כג, כא).

שאל איך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

מדוע אנחנו מדברים אל הקב"ה בלשון נוכח "אתה"? האם זה חלילה לא מראה חוסר כבוד כשאנחנו מבטאים סוג כזה של קירבה לומר "אתה" לה'?

תשובה:

אדרבא, קירבה זו היא המציאות של היחס שלנו אל הקב"ה, אנו קרובים אל ה'! עם ישראל הם "עם קרבו" של הקב"ה! אודות הקירבה של האדם אל ה' בשעה שהוא מתפלל אל ה', כתב במס"י (פי"ט) וז"ל, "צריך שיסתכל האדם ויתבונן היטב, שהוא עומד ממש לפני הבורא יתברך שמו ונושא ונותן עמו, אע"פ שאין עינו של אדם רואהו. ותראה כי זה הוא היותר קשה שיציטייר בלב האדם ציור אמיתי, יען כי אין בחוש עוזר לזה כלל. אמנם מי שהוא בעל שכל נכון, במעט התבוננות ושימת לב יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר, איך הוא בא ונושא ונותן עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן, ומאתו הוא מבקש, והוא ית' שמו מאזין לו ומקשיב לדבריו כאשר ידבר איש אל רעהו ורעהו מקשיב ושומע לו".

בתהילים כתוב: "מִשְׁמַיִם הִבִּיט ה' רְאֵה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם" (לג יג) אתה חייב להפנים שהקב"ה מביט על הבני אדם לראות מי הוא זה האדם שחושב עליו, מי הוא זה שממליך אותו על כל עניני חיו - אפילו על כוס מים. וכשאתה אומר "אתה" לה', מיד הוא מתעניין בך, ושומע את מה שאתה אומר לו.

כשאתה אומר "אתה" ואתה חושב על מה שאתה אומר, מתחולל בך שינוי פנימי עמוק מאד, אתה הופך את מציאות ה' בעולם לדבר ממשי ומוחשי במוחך. וזה מה שה' רוצה ממך. אתה אומר "אתה"! זאת אומרת שאתה מרגיש שאתה מדבר עם ה' והוא מקשיב לך. בהחלט הוא מקשיב! "אתה" פירוש שיש כאן שומע, - "אתה" פירושו שיש כאן מקשיב.

הכניסו ידיעה זו לתוככי רגשות נפשכם - וזה לא דבר קל כל כך. הגמ' בסנהדרין אומרת שדור המבול בגאווותם על רוב הטובה שהיתה להם בחייהם נתגאו ואמרו לה' "סור ממנו ונדעת דרךך לא תפגענו" (קח). ומאז הדבר הזה ממשיך, העולם החיצון, דור אחר דור, מנסה בכל דרך לדחות את מציאות ה' בעולם, לגרום במעשיהם הרעים להביא לך שהקב"ה כביכול יעלם מהעולם. ואתה אפילו שהנך רק אדם יחיד, אתה נלחם נגד הטיפשות הזו באמירת "אתה" להקב"ה! אנחנו העם היהודי, ואנחנו מביאים את ה' לעולם. ככל שאתה אומר את שמו של ה', ככל שתתפלל יותר, אתה מדבר עליו יותר, אתה מגלה יותר ויותר את מציאותו והשגחתו של ה' בעולם הזה.

העולם כיום הוא עולם של רשעות, של טיפשות, היום - יותר מתמיד. ואנחנו זקוקים להמחיש לפנינו ולחזק בתודעתנו את נוכחות ה' בעולם הזה ככל האפשר. דוד המלך התחנן להקב"ה "אֲתָה ה' לֹא תִכָּלֵא רִחְמִיךָ מִמִּנִּי חֲסִדְךָ וְאַמְתָּךְ תִּמְיֵד יְצִרֹנִי" (תהילים מ"ב) - הוא התחנן בלשון "אתה" כי זה מה שה' רוצה מאיתנו. הוא רוצה שנגריש אותו בצורה מוחשית. הוא רוצה שתגיד "אתה" אם אתה אומר "אתה" לה', ה' יגיד לך: "בְּנֵי אֲתָה" (תהילים ב ז).